

nivalan kaupunki

Perustaa perheestä -virtaa väestä

**Nivalan kaupungin hyvinvointikertomus,
vuosittainen raportti 2015 ja
suunnitelma vuodelle 2016 sekä
suunnitelmavuosille 2017-2019**

SISÄLLYS

1 HYVINVOINTIKERTOMUKSEN TAUSTA	2
2 KERTOMUKSEN VASTUUTAHO	2
3. HYVINVOINTITIEDON ARVIOINTI	3
3.1 KUNNAN RAKENTEET, TALOUS JA ELINVOIMA	4
3.2. KAIKKI IKÄRYHMÄT	5
3.3 LAPSET, VARHAISNUORET JA LAPSIPERHEET	6
3.4 NUORET JA NUORET AIKUISET	7
3.5. TYÖIKÄISET	8
3.6. IKÄIHMISET	8
3.7 YHTEENVETO JA JOHTOPÄÄTÖKSET KAUPUNGIN HYVINVOINTITIEDOSTA	9

1 Hyvinvointikertomuksen tausta

Kuntalaisten terveydestä ja hyvinvoinnista sekä toteutetuista toimenpiteistä on raportoitava valtuustolle vuosittain, minkä lisäksi valtuustolle kerran valtuustokaudessa on valmisteltava laajempi hyvinvointikertomus (TH -laki 12 §).

Terveydenhuoltolaki 30.12.2010 / 1326

12 § Terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen kunnassa

Kunnan on seurattava asukkaittensa terveyttä ja hyvinvointia sekä niihin vaikuttavia tekijöitä väestöryhmittäin sekä kunnan palveluissa toteutettuja toimenpiteitä, joilla vastataan kuntalaisten hyvinvointitarpeisiin. Kuntalaisten terveydestä ja hyvinvoinnista sekä toteutetuista toimenpiteistä on raportoitava valtuustolle vuosittain, minkä lisäksi valtuustolle on kerran valtuustokaudessa valmisteltava laajempi hyvinvointikertomus.

Kunnan on strategisessa suunnittelussaan asetettava paikallisiin olosuhteisiin ja tarpeisiin perustuvat terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen tavoitteet, määriteltävä niitä tukevat toimenpiteet ja käytettävä näiden perustana kuntakohtaisia hyvinvointi- ja terveysosoittimia.

Kunnan on nimettävä terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen vastuutahot. Kunnan eri toimialojen on tehtävä yhteistyötä terveyden ja hyvinvoinnin edistämässä. Lisäksi kunnan on tehtävä yhteistyötä muiden kunnassa toimivien julkisten tahojen sekä yksityisten yritysten ja yleishyödyllisten yhteisöjen kanssa. Jos sosiaali- ja terveydenhuolto on järjestetty useamman kunnan yhteistoimintana, yhteistoiminta-alueen on osallistuttava asiantuntijana eri toimialojen väliseen yhteistyöhön sekä sosiaalisten ja terveysvaikutusten arviointiin alueen kunnissa.

Tämä raportti on valtuustolle vuosittain raportoitava hyvinvointikertomus joka toteutetaan toisen kerran Nivalassa. Ensimmäinen toteutettiin vuoden 2015 talousarvion laadinnan yhteydessä.

Tavoitteena on, että hyvinvointikertomus kehitetään osaksi kaupungin strategista johtamista eli kertomuksen avulla kootaan oleellinen hyvinvointitieto osaksi kunnan suunnittelua ja päätöksentekoa. Nivalan kaupunkistrategiassa on määritetty, että hyvinvointikertomus otetaan osaksi kunnan johtamista. Nykyisessä kuntalaissa hyvinvoinnin edistäminen on nostettu keskeiseksi kunnan tehtäväksi.

Hyvinvointikertomuksen laatimisessa on käytetty STM:n ja Suomen Kuntaliiton kanssa kehitettyä sähköisen hyvinvointikertomuksen välinettä (www.hyvinvointikertomus.fi).

2 Kertomuksen vastuutaho

Kertomuksen toteuttamisen vastuutahona toimii Nivalan kaupungin johtoryhmä. Hyvinvointikertomus kokoaa yhteen eri toimialojen asiantuntijänäkemykset. **Hyvinvointikertomus on valmisteltu osana vuoden 2016 talousarvion ja vuosien 2017-2019 toimintasuunnitelman valmistelua.** Kuntien kannalta, talouden tiuketessa, on entistä olennaisempaa seurata, mitä vaikutuksia kuntien eri toiminnoista aiheutuu, ei vain, sitä miten paljon rahaa johonkin toimintaan on käytetty. Tässä työssä hyvinvointikertomuksen käyttö sekä poikkihallinnollinen toimintatapa ovat merkittäväksi avuksi. Hyvinvointikertomuksen laatiminen vaatii poikkihallinnollista näkemystä ja yhteistyötä.

Nivalan kaupungissa hyvinvointikertomusta ovat valmistelleet kaupungin johtoryhmä. Ennen talousarvion laadinnan aloittamista keskeiset hyvinvointikertomuksen mittarit on käyty läpi johtoryhmässä ja siten huomioitu soveltuvin osin osana talousarvion laadintaprosessia.

OSA I

3 Hyvinvointitiedon arviointi

Nivalan kaupungin hyvinvointikertomustietoja on verrattu alueen lähikuntiin. Vertailualueiksi on valittu Ylivieskan, Kalajoen, Haapajärven kaupungit sekä Sievin kunta.

Indikaattorit on jaoteltu:

- 1.1 kunnan rakenteet, talous ja elinvoima
- 1.2 kaikki ikäryhmät
- 1.3 lapset, varhaisnuoret ja lapsiperheet
- 1.4 nuoret ja nuoret aikuiset
- 1.5 työkäiset
- 1.6 ikäihmiset.

Indikaattoreiksi on valittu pääsääntöisesti sähköisen hyvinvointikertomuksen perusindikaattorit. Indikaattorit on otettu soraan sähköisestä hyvinvointikertomuksesta. Indikaattorien taustatiedot löytyvät sähköisestä hyvinvointikertomuksesta (www.hyvinvointikertomus.fi).

Seuraavassa taulukossa on kuvattu indikaattorien merkkien selitykset.

Taulukko 1. Merkkien selitykset.

Merkkien selitykset	
	ei muutosta tai muutos alle 5%
	muutos vähintään 5%
	muutos vähintään 10%
	muutos vähintään 15%
	muutos myönteiseen suuntaan
	muutos kielteiseen suuntaan
	tilanne vähintään 10% parempi kuin vertailukohteessa
	ei eroa vertailukohteeseen tai ero alle 10%
	tilanne vähintään 10% huonompi kuin vertailukohteessa
?	tieto puuttuu

3.1 Kunnan rakenteet, talous ja elinvoima

Teema ¹	Perusindikaattori ¹	Nivala		V1	V2	V3	V4
		Arvo ¹	Muutos ¹	Kala	Yliv	Haap	Siev
Kunnan rakenteet, talous ja elinvoima	Väestö 31.12.2014) Info	10 945	↔	12632	14975	7480	5154
Kunnan rakenteet, talous ja elinvoima	Huoltosuhte, demografinen (2014) Info	74,7	↔	69,2	62	67,1	78,1
Kunnan rakenteet, talous ja elinvoima	Väestöennuste 2030 (2012) Info	11 221	???	13507	16289	6991	5427
Kunnan rakenteet, talous ja elinvoima	Syntyneet, ennuste 2020 (2012) Info	173	???	164	221	94	108
Kunnan rakenteet, talous ja elinvoima	Syntyneet, ennuste 2030 (2012) Info	168	???	162	213	90	107
Kunnan rakenteet, talous ja elinvoima	0 - 6-vuotiaat, % väestöstä, väestöennuste 2030 (2012) Info	10,7	???	8,8	9,3	9,4	13,5
Kunnan rakenteet, talous ja elinvoima	7 - 15-vuotiaat, % väestöstä, väestöennuste 2030 (2012) Info	14,3	???	12	12,6	12,7	16,1
Kunnan rakenteet, talous ja elinvoima	16 - 24-vuotiaat, % väestöstä, väestöennuste 2030 (2012) Info	11,8	???	9,7	11,9	10,2	12,2
Kunnan rakenteet, talous ja elinvoima	25 - 64-vuotiaat, % väestöstä, väestöennuste 2030 (2012) Info	40	???	41	43,3	38,9	36,7
Kunnan rakenteet, talous ja elinvoima	65 - 74-vuotiaat, % väestöstä, väestöennuste 2030 (2012) Info	9,7	???	12,4	10,4	12,8	9,4
Kunnan rakenteet, talous ja elinvoima	75 vuotta täyttäneet, % väestöstä, väestöennuste 2030 (2012) Info	13,5	???	16	12,5	15,9	12,1
Kunnan rakenteet, talous ja elinvoima	Kuntien välinen nettomuutto / 1 000 asukasta (2013) Info	-9,6	↑↑↑	2,4	6,6	-3,5	-17,5
Kunnan rakenteet, talous ja elinvoima	Muu kuin suomi, ruotsi tai saame äidinkielenä / 1 000 asukasta (2013) Info	6,3	↔	15,1	11,5	11,8	15
Kunnan rakenteet, talous ja elinvoima	Lapsiperheet, % perheistä (2013) Info	44,2	↔	38,3	42,8	41,2	47,9
Kunnan rakenteet, talous ja elinvoima	Yksinhuoltajaperheet, % lapsiperheistä (2013) Info	15,8	↑	12,4	15,9	17	10,7
Kunnan rakenteet, talous ja elinvoima	Yhden hengen asutokunnat, % asutokunnista (2013) Info	36,1	↔	32,5	39,1	37,9	33,9
Kunnan rakenteet, talous ja elinvoima	Työlliset, % väestöstä (2013) Info	36,1	↔	40,1	40,6	37	34,5
Kunnan rakenteet, talous ja elinvoima	Koulutustasomittain (2013) Info	290	↔	288	334	274	274

Kunnan rakenteet, talous ja elinvoima	Suhteellinen velkaantuneisuus, % (2013) Info	76,8	↔	56,6	64,4	76,4	66,9
Kunnan rakenteet, talous ja elinvoima	Valtionosuudet yhteensä euroa / asukas (2013) Info	2 877	↔	2285	1940	3006	3362
Kunnan rakenteet, talous ja elinvoima	Vuosikate, euroa / asukas (2013) Info	198	↑↑↑	391	266	-211	274
Kunnan rakenteet, talous ja elinvoima	Vuosikate, % poistoista (2013) Info	114,5	↑	110,4	107,6	113,1	-187,9
Kunnan rakenteet, talous ja elinvoima	Lainakanta, euroa / asukas (2013) Info	4 681	↔	2882	3707	4025	4026
Kunnan rakenteet, talous ja elinvoima	Verotulot, euroa / asukas (2013) Info	2 786	↔	2803	3385	2836	2867
Kunnan rakenteet, talous ja elinvoima	Valtionosuudet, % nettokustannuksista (2013) Info	50,6	↔	45	36,6	48	55,

Perusindikaattori ⁱ	Nivala		V1	V2	V3	V4
	Arvo ⁱ	Muutos ⁱ	Kala	Yliv	Haap	Siev
Verenkiertoelinten sairauksien vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavat, % 16 - 64-vuotiaista (2013) Info	0,6	⇓	0,4	0,5	0,5	0,9
Työkyvyttömyyseläkettä saavat, % 16 - 64-vuotiaista (2013) Info	9,2	↔	7,7	8	12	10,2
Pitkäaikaistyöttömät, % työvoimasta (2013) Info	1,5	↑↑↑	1,7	2,4	1,3	1,9
Kunnan osarahoittama työmarkkinatuki, 1000 euroa (2013) Info	215	↑↑↑	255	576	164	105

3.2. Kaikki ikäryhmät

Teema ⁱ	Perusindikaattori ⁱ	Nivala		V1	V2	V3	V4
		Arvo ⁱ	Muutos ⁱ	Kala	Yliv	Haap	Siev
Osallisuus	Äänestysaktiivisuus kuntavaaleissa, % (2012) Info	57,6	???	63,5	53,2	55,6	62,7
Terveys ja toimintakyky	Kelan sairastavuusindeksi, ikävakioitu (2013) Info	118,4	↔	105	109,3	130	118,3
Turvallisuus	Poliisin tietoon tulleet henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset / 1 000 asukasta (2013) Info	5,7	⇓	4,1	5,4	3,9	5,4
Tasa-arvo ja oikeudenmukaisuus	Gini-kerroin, käytettävissä olevat tulot (2013) Info	22,8	↔	23,9	24,1	23,6	29,3
Asuminen ja ympäristö	Asunottomat yksinäiset / 1 000 asukasta (2010) Info	0,5	???	-	-	-	-
Toimeentulo	Kunnan yleinen pienituloisuusaste (2013) Info	17,4	↔	12,8	14,6	18,6	18,5

Kuntalaisten palvelut	Terveydenedistämisasiivisuus (TEA) kunnan strategisessa johtamisessa, pistemäärä (2013) Info	47		71	-	-	77
-----------------------	--	----	---	----	---	---	----

3.3 Lapset, varhaisnuoret ja lapsiperheet

Teema 	Perusindikaattori 	Nivala		V1	V2	V3	V4
		Arvo 	Muutos 	Kala	Yliv	Haap	Siev
Elämänlaatu	Ei yhtään läheistä ystävää, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2013) Info	9,7		7	6	7	10
Henkinen hyvinvointi	Keskivaikea tai vaikea masentuneisuus, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2014) Info	-	???	-	-	-	-
Terveys ja toimintakyky	Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2013) Info	23,1		15,2	12,9	13,6	11,8
Turvallisuus	Vanhemmuuden puutetta, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2013) Info	22,3		17,6	19,7	12,7	14,2
Asuminen ja ympäristö	Ahtaasti asuvat lapsiasuntokunnat, % kaikista lapsiasuntokunnista (2014) Info	39,6		33,5	30,3	37,3	45,1
Toimeentulo	Lasten pienituloisuusaste (2012) Info	19,9		12,9	16,6	21,8	23,6
Kuntalaisten palvelut	Kasvatus- ja perheneuvonnan asiakkaat vuoden aikana / 1 000 alle 18-vuotiasta (2014) Info	94,7		86,1	94,6	85,5	29,3

3.4 Nuoret ja nuoret aikuiset

Teema 	Perusindikaattori 	Nivala		V1	V2	V3	V4
		Arvo 	Muutos 	Kala	Yliv	Haap	Siev
Elämänlaatu	Ei yhtään läheistä ystävää, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2013) Info	6,1		5,3	6,9	-	-
Elämänlaatu	Ei yhtään läheistä ystävää, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2011) Info	10,5		12,6	-	-	-
Henkinen hyvinvointi	Mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöiden vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavat 16 - 24-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä (2013) Info	1,7		0,4	1,3	0,7	2,3
Terveys ja toimintakyky	Kokee terveydentilansa keskinertaiseksi tai huonoksi, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2011) Info	20,4		29,1	-	-	-
Turvallisuus	Kokenut fyysistä uhkaa vuoden aikana, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2011) Info	23,6		22,4	-	-	-
Opiskelu ja työ	Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17 - 24-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä (2013) Info	9,1		6,8	6,1	6,6	10
Asuminen ja ympäristö	Koulun fyysisissä työoloissa puutteita, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2013) Info	34,4		36,1	35,7	-	-
Toimeentulo	Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 18 - 24-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä (2013) Info	2		0,8	2,3	1,7	1,9
Kuntalaisten palvelut	Päihdehuollon laitoksissa hoidossa olleet 15 - 24-vuotiaat / 1 000 vastaavanikäistä (2013) Info	0	???	-	-	-	-

3.5. Työkäiset

Teema 	Perusindikaattori 	Nivala		V1	V2	V3	V4
		Arvo 	Muutos 	Kala	Yliv	Haap	Siev
Henkinen hyvinvointi	Mielenterveysperusteisesti sairauspäivärahaa saaneet 25 - 64-vuotiaat / 1000 vastaavanikäistä (2013) Info	21,2		18,1	23,8	15,1	20
Terveys ja toimintakyky	Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25 - 64-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä (2013) Info	10,8	↔	9,1	9,6	14,4	12,2
Opiskelu ja työ	Vaikeasti työllistyvät (rakennetyöttömyys), % 15 - 64-vuotiaista (2013) Info	3,6	↑↑↑	3,3	3,9	3,1	3,1
Toimeentulo	Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25 - 64-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä (2013) Info	1,4	↔	0,9	1,4	1,3	1,1
Kuntalaisten palvelut	Päihdehuollon laitoksissa hoidossa olleet 25 - 64-vuotiaat / 1 000 vastaavanikäistä (2013) Info	2,4	↓↓↓	-	3,4	3,3	4

3.6. Ikäihmiset

Teema 	Perusindikaattori 	Nivala		V1	V2	V3	V4
		Arvo 	Muutos 	Kala	Yliv	Haap	Siev
Henkinen hyvinvointi	Dementiaindeksi, ikävakioitu (2010) Info	136,9	↑	98,1	113,5	102,7	129
Terveys ja toimintakyky	Erityiskorvattaviin lääkkeisiin oikeutettuja 65 vuotta täyttäneitä, % vastaavanikäisestä väestöstä (2013) Info	76	↔	68,8	71,3	72,9	74
Asuminen ja ympäristö	Kotona asuvat 75 vuotta täyttäneet, % vastaavanikäisestä väestöstä (2013) Info	87,3	↔	91	89,8	88,4	87,5
Toimeentulo	Täyttä kansaneläkettä saaneet 65 vuotta täyttäneet, % vastaavanikäisestä väestöstä (2013) Info	2,5	↓↓↓	2	2,1	3,6	3,2
Kuntalaisten palvelut	Säännöllisen kotihoidon piirissä 30.11. olleet 75 vuotta täyttäneet asiakkaat, % vastaavanikäisestä väestöstä (2013) Info	17,2	↑↑↑	18,2	17,3	19,8	24,3

3.7 Yhteenveto ja johtopäätökset kaupungin hyvinvointitiedosta

22.10.2015 kokouksessaan johtoryhmä on analysoinut edellä 1.1-1.6 luvuissa esitettyjä hyvinvointikertomuksen tilastotietoja. Tilastotietojen perusteella esille nousevat mm. seuraavat teemat, joita kaupungin on edelleen kehitettävä:

1. paikkakunnan vetovoimaisuuden edelleen kehittäminen
2. syrjäytyminen pitkäaikaisine vaikutuksineen ja em. tekijöihin puuttuminen
3. panostaminen nuoriin

Edellä mainittuja tekijöitä on huomioitu talousarvion ja toimintasuunnitelman laadinnassa.

